

Společnost pro návykové nemoci ČLS JEP (org. č. 97)

Society for Addictive Diseases CzMA

Předchůdkyní Společnosti pro návykové nemoci byla Sekce pro otázky alkoholismu (AT) Psychiatrické společnosti ČsLS JEP, která byla založena v září 1956.

V roce 1966 byla sekce rozšířena o problematiku toxikomanií. Do roku 1995 proběhly celkem šestkrát volby do předsednictva sekce (1963, 1970, 1978, 1981, 1990, 1995), ve kterých byli zvoleni tito předsedové: Skála (1956–1981), Mareček (1981–1990), Hampl (od roku 1990) a konečně Chvíla. Sekce pořádala pravidelně celostátní konference, které se každoročně střídavě konaly v Čechách, na Moravě a na Slovensku. Pod záštitou sekce AT byly pořádány v naší republice také mezinárodní konference, a to v roce 1959 v Jeseníkách a dále v letech 1966, 1973, 1977 a 1994 v Praze. O rozvoj sekce AT se postupně zasloužili tito její významní členové: Skála, Rubeš, Novotná, Veselá, Urban, Turček, Riezl, Mandausová, Hampl, Škopková, Nešpor a Chvíla, kteří se vystřídali také v několika výborech sekce AT. Sekce neměla vlastní časopis, ale její činnost byla systematicky zpracovávána a publikována v Zápisech z Apolináře (v letech 1949–1990) a v Protialkoholickém obzoru (Bratislava, od roku 1966, v současné době časopis dále vychází pod názvem Alkoholizmus a drogové závislosti).

Sekce pořádala pracovní semináře, podílela se na práci Sboru pro ochranu před alkoholismem, jinými toxikomaniemi a kouřením ministerstva zdravotnictví. Významně se podílela na zpracování epidemiologie abúzu návykových látek, spolu s Ústavem zdravotnických informací a statistiky vypracovala způsob statistického vykazování na pracovištích AT. Sekce se rovněž podílela na vypracovávání zpráv pro OSN a WHO. Významný byl rovněž podíl sekce na přípravě novely zákona č. 37/1989 Sb., na vyhlášce o kategorizaci léků, na změnách v trestním zákoně (ochranné léčby).

Na 32. celostátní konferenci AT v Horních Beřkovicích dne 7. 5. 1993 se ustavil přípravný výbor (ve složení Skála, Popov, Votavová) pro založení Společnosti pro návykové nemoci (SNN) jako nové samostatné odborné společnosti ČLS JEP. Založení společnosti bylo vyvrcholením snahy o spolupráci a koordinaci aktivit příslušníků různých medicínských oborů zabývajících se problematikou závislosti. Žádost o založení Společnosti pro návykové nemoci byla projednána předsednictvem ČSL JEP na jeho schůzi 1. 12. 1993. Předsednictvo vyslovalo souhlas se vznikem této společnosti a přidělilo jí organizační číslo 97. S definitivní platností bylo přijetí Společnosti pro návykové nemoci schváleno sjezdem ČLS JEP v lednu 1995. V roce 1994 se konaly první řádné volby do výboru společnosti. Členy výboru byli zvoleni: Bém, Frouzová, Hampl, Heller, Kudrle, Nešpor, Novotná, Popov, Profous, Skála. Prvním předsedou Společnosti pro návykové nemoci byl zvolen MUDr. Petr Popov, vědeckým sekretářem se stal MUDr. Karel Nešpor, CSc.

Významné aktivity

Nová odborná společnost pokračovala ve spolupráci se sekci AT, současně však stále více rozvíjela vlastní činnost. V současné době zajišťuje SNN 1krát měsíčně v Apolináři pravidelné odborné semináře („Purkyňky“) pro členy společnosti, jednou ročně pořádá celostátní konference. SNN se podílela a dále podílí na přípravě řady vzdělávacích akcí ve spolupráci s různými institucemi (Národní centrum podpory zdraví, Institut postgraduálního vzdělávání zdravotníků, Česká lékařská komora). Členové společnosti pracují ve funkcích poradců a konzultantů (Ministerstvo zdravotnictví ČR, Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR, Ministerstvo škol-

ství, mládeže a tělovýchovy ČR), významná byla tato jejich činnost zejména v Meziresortní protidrogové komisi vlády ČR, která se posléze transformovala v Radu vlády pro koordinaci protidrogové politiky. V této radě pracují zástupci SNN pravidelně zejména ve Výboru zástupců resortů a podílejí se na přípravě klíčových koncepčních materiálů (Strategie protidrogové politiky vlády ČR).

Nejvýznamnějšími dosud vydanými publikacemi byly: Doc.MUDr. Jaroslav Skála a kolektiv: *Závislost na alkoholu a jiných drogách* (Avicenum, Praha 1987) a rozsáhlá dvousvazková monografie – K. Kaliny a kolektivu (celkem 43 autorů): *„Drogy a drogové závislosti. Mezioborový přístup“* (Praha 2003).

Časopis

Od roku 2001 vychází pod záštitou SNN periodikum „Adiktologie“ – odborný časopis pro prevenci, léčbu a výzkum závislostí.

Zahraniční spolupráce

Společnost pro návykové nemoci ČLS JEP byla – následně po AT sekci – členem International Council on Alcohol and Addictions (ICAA). V červnu 1994 byla v Praze uspořádána ve spolupráci s ICAA 38. mezinárodní konference o prevenci a léčbě alkoholismu a 21. mezinárodní konference o prevenci a léčbě drogových závislostí. Členy European Society for Biomedical Research on Alcoholism (ESBRA) jsou MUDr. Petr Popov a prof. MUDr. Tomáš Zima, DrSc., který byl též opakovaně zvolen do exekutivy ESBRA. V roce 2003 se konala celoevropská konference ESBRA v Praze. SNN udržuje řadu mezinárodních kontaktů jak s odbornými společnostmi, tak i s dalšími organizacemi mezinárodního významu (např. Alcoholics Anonymous – AA, The International Organisation of Good Templar – I.O.G.T.) pracujícími v oblasti závislostí.

Ocenění

Nejvýznamnějšího ocenění pro člena společnosti se dostalo v roce 1994 doc. Skálovi na světovém kongresu I.O.G.T., kde obdržel cenu Augusta Forella, udělovanou jednou za 4 roky. Celoživotní zásluhy docenta Skály o obor návykových nemocí byly rovněž oceněny Medailí za zásluhy, kterou ho vyznamenal prezident Václav Havel.

Předseda: MUDr. Petr Popov

VFN 1. LF UK, Praha

Vědecký sekretář: MUDr. Karel Nešpor, CSc.

Protialkoholní oddělení PL Bohnice, Praha

Podklady zpracoval MUDr. Petr Popov.